

OLE VALMIS

ENERGIASÄÄSTLIK ELUVIIS

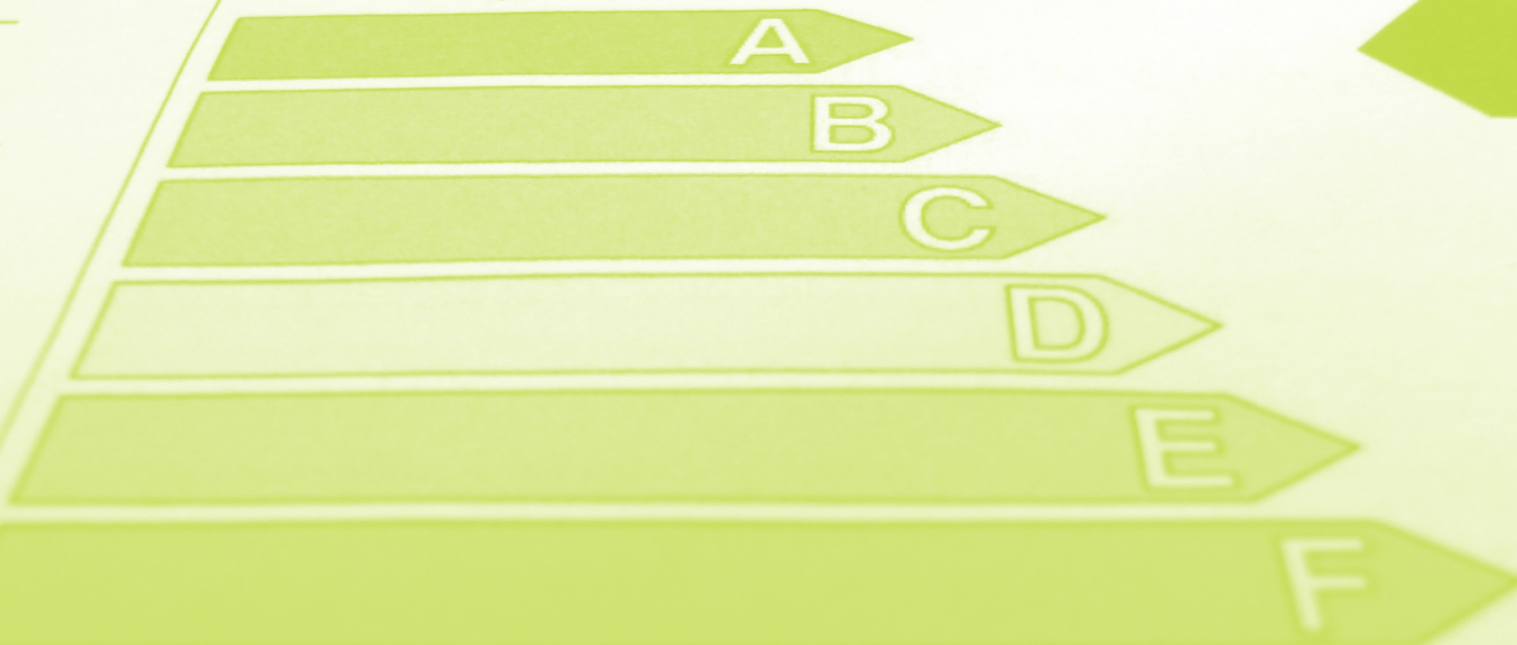
Die Haushaltsgeräte

Energiekosten ach-
vermehrt darauf,
kte und Geräte
htiger ist es für
die erforder-
sogenannten
nungsver-

Verord-
te, die
boten
am-
hl-

Energie
Logamax plus GB162
Energiesparpumpe

Niedriger Verbrauch

net-Auftrieb
zeichnet
verbrauch
in abst
Das C
cher
kor
S

PRAKTILISI NÕUANDEID

Soovime selles brošüüris välja pakkuda mõned ideed, kuidas igaüks saab oma kodus energiat kokku hoida. Enamikku nendest ettepanekutest on lihtne rakendada ja ka aega ei kulu selleks enam kui mõni hetk. Kui need aga kujunevad igapäevaharjumusteks, siis märkate peagi, et saate kasu väiksematest küttearvetest. Pidage meeles: odavam energia on tarbimata jäänud energia.

Küte ja ventilatsioon

Küttekulu on majapidamises üks suuremaid kulusid, eelkõige külma kliimaga maades, kus talv kestab kaua ja kütteperiood on pikk. Sobiv kütte- ja ventilatsioonisüsteem aitab teil oma kodus luua mugava mikrokliima ja vältida asjatut soojuskadu. Nii hoiate kokku raha ja säästate keskkonda. Kui võimalik, tuleb temperatuuri reguleerida igas ruumis eraldi. Ruume, mida suuremal osal päevast ei kasutata, ei ole vaja pidevalt kütta. Elutoas ja köögis on isegi talvel mugav, kui temperatuur on 20–21 °C ringis.

Joonis 1 Mõned termostaatventiilid näitavad soovitud toatemperatuuri õiget seadeväärtust | Pilt: P. Engewald

Magamistoas peaks enamikule inimestest olema piisav 17 või 18 °C. Odavam ja keskkonnahoidlikum lahendus on kanda rohkem riideid, mitte aga suurendada küttevõimsust. Temperatuuri tõstmisel lisate iga kraadiga küttearvele 6%. Talvel on piisav tuulutamine tagatud, kui

teha aknad kaks või kolm korda päevas 5–10 minutiks täiesti lahti. Akende pikemaks ajaks praokile jätmine raiskab külma ilma korral energiat ja jahutab seinu avatud akna kõrval.

Pesemine ja kuivatamine

Tänapäeva pesumasinateel on järjest enam erinevaid programme ja funktsioone ning paljudel on sisseehitatud kuivatid. Ehkki see võib elu lihtsamaks muuta, ei saa unustada, et pesu pesemine ja kuivatamine kulutab palju energiat.

Kui kaalute uue pesumasina ostmist, siis kontrollige kindlasti selle energiatõhususe klassi: seade peaks kuuluma vähemalt klassi A, kuid parimad valikud on A+, A++ või isegi A+++ (alates 2011. aastast). Mida rohkem on plussmärke, seda väiksem on seadme energiatarve. Uued pesumasinad kasutavad vett tõhusamalt ja võivad säästa kuni poole energiakuludest, mistõttu tasub vana mudeli remontimise asemel osta uus pesumasin. Ka pesupulbrid ja -vedelikud on tänapäeval paremad: neid saab peaaegu kõikide pesuliikide korral kasutada juba 30° või 40° veega. Saksamaa rakendusökoloogia organisatsiooni Oeko-Institut andmetel võimaldab pesemistemperatuuri vähendamine 60 kraadilt 40 kraadile vähendada energiakulu kuni 45% ning temperatuuri alandamine 40 kraadilt 30 kraadile annab veel 30–40% lisasäästu.

Joonis 2 Suuremat osa pesust võib pesta temperatuuril 30 °C

Pesumasinat ei tasu kasutada pooltühjalt, palju energiasäästlikum on pesumasin pesu täis panna. Samas pidage meeles, et pesutrummel peab olema täidetud siiski nii, et pesule jääb ka liikumisruumi. Ületäitmine kahjustab seadet.

Kasulikum on pesumasin ühendada soojaveekraaniga, selle asemel et soojendada vett pesumasinas. Kraanivett soojendatakse tavaliselt palju energiasäästlikumalt (gaas- või kaugküttega), sest pesumasin kasutab vee soojendamiseks elektrit, mille mõju keskkonnale on üldjuhul suurem.

Tsentrifuugkuivatit tuleks kasutada mõõdukalt. Palju energiat ja raha saab kokku hoida, kui riideid kuivatatakse toas või õues, kui võimalik (sooja ilmaga). Pidage meeles, et kuivatid tarbivad tohutult energiat ja neid tuleks kasutada võimalikult harva.

Toidu valmistamine

Süüa tehes aitavad energiat säästa mõned väga lihtsad nipid. Kui kaotate kastruli kaanega, kuumeneb selle sisu kiiremini ja ajakulu väheneb. Köögivilja keetmiseks on vaja ainult väikest veekogust: kaanega kaetud kastrulis valmib köögivilja aurust, säästes aega ja energiat. Kui kasutate elektripliiti saab pliidiplaadi välja lülitada juba 10–15 minutit enne toidu valmimist, sest plaadid püsivad piisavalt kaua soojad. Et vältida soojuskadu, tuleb kasutada kastrulit, mille läbimõõt on umbes sama suur kui pliidiplaadil. Elektripliidi kasutamisel peaksid kastrulid olema sileda põhjaga, et soojusülekanne oleks maksimaalne.

Joonis 3 Pange kastrul sobiva suurusega pliidiplaadile: mõlemad peavad olema umbes sama läbimõõduga (paremal) | Pildid: P. Engewald

Üldjuhul on keedukannu kasutamine energiasäästlikum kui vee keetmine pliidiplaadil. Keetke ainult nii palju vett, kui seda tööpoolest vajate. Keedukann töötab kõige energiasäästlikumalt, kui see on puhas ja selles ei ole katlakivi.

Ooterežiim

Paljud majapidamisseadmed on varustatud ooterežiimi lülitiga või – halvimal juhul – on neil ainult ooterežiimi lüliti ja neid ei ole võimalik täielikult välja lülitada. Kuid seadmed kulutavad energiat ka ooteseisundis. Sama lugu on ka laadimisseadmetega, mis on jäetud pistikupessa, kuigi neid ei kasutata. Seepärast on kasulik kujundada harjumuseks, et elektriseadmed lülitatakse alati täielikult välja ja laadimis-

seadmed eemaldatakse pistikupesast. Üks lihtsamaid lahendusi on kasutada mitme pistikupesaga pikendusjuhet, millel on lüliti elektri väljalülitamiseks. Sellist pikendusjuhet kasutades saate ooterežiimil teleri, DVD-mängija, muusikakeskuse ja pistikupesas ühendatud laaduri elektritoite korraga katkestada.

Joonis 4 Ärge jätke oma seadmeid ooterežiimile, lülitage need täielikult välja
Pilt: P. Engewald

Ooterežiimile jäetud seadmete energiatarvet on võimalik mõõta elektriarvestiga, mille saab osta või rentida elektrivarustusettevõttest. Sel-line mõõtmine tasub ennast ära ja tulemused võivad olla üllatavad.

Joonis 5 Lülitiga pistikupesade kasutamine võimaldab seadmeid mugavalt välja lülitada | Pildid: P. Engewald

Ka arvutid tuleb pärast töö lõpetamist täielikult välja lülitada. Ooteseisund on küll kasulik viis energia kokkuhoidmiseks lühemate tööpauaside korral, kuid pikemaks ajaks ootele jäetud arvuti operatsioonisüsteem tarbib energiat asjatult.

Uue elektrilise seadme ostmisel peaks turul pakutavate toodete vahel valides üheks peamiseks kriteeriumiks võtma, millised ooterežiimi lülitamise võimalused on sellel olemas.

Valgustus

Tõenäoliselt kasutate kodus juba energiasäästlikke kompaktluminofoorlampe (CFL-lampe), sest Euroopa Liidus on tavapäraste hõõglampide müümine nende suure energiatarbe tõttu keelatud. Teine võimalus, mida tasub tulevikus kaaluda, on kasutada valgusdiodlampe (LED-lampe), mis on veelgi tõhusamad kui kaasaegsed CFL-lambid. Turul pakutakse juba mitmeid LED-lampe, millesse on mõistlik investeerida, ning järgmistel aastatel on sel alal oodata edasisi täiustusi.

Joonis 6 Kaasaegsed kompaktluminofoorlambid (vasakul) kulutavad vanemate lampidega (paremal) võrreldes murdosa energiat | Pilt: © wrw | PIXELIO.

ENERGIASÄÄSTLIK ELUVIIS SAAB ALGUSE VÄIKESTEST OTSUSTEST

Uute seadmete ostmine

Majapidamisseadme väljavahetamisel ei tohi unustada jälgida seadme energiatarvet. Enamasti ei ole energiasäästlikumate mudelite müügihind kõrgem, kuid erinevus kasutuskuludes ilmneb kiiresti. Nagu eespool nimetatud, on energiamärgisele märgitud energiatõhususe klass: G tähistab kõige energiakulukamat ja A+++ kõige energiasäästlikumat klassi. Mõned riigid avaldavad esikümne veebilehel iga seadmetüübi kõige energiasäästlikumad tooted. Euroopa portaal www.topten.info/ juhatab teid veebilehele, kus leiate infot eri riikide kohta.

Turul on palju seadmeid, mis on välja töötatud meie elu lihtsamaks ja mugavamaks muutmiseks. Kuid kas neid kõiki on tõepoolest vaja? Kui palju aega ja jõudu elektriline konservikarbiavaja tegelikult säästab? Pidage meeles, et reklaamides tutvustatakse toote eeliseid, kuid ei mainita küttearvete suurenemist ega suuremat energiatarvet.

Rohelise energia ostmine

Otsustades taastuvenergia müüja kasuks, astute kindla sammu keskkonnanohiu suunas. Ehkki see ei tähenda, et elekter tuleb teie pistikupesast otse kohalikust tuulepargist või hüdroelektrijaamast, võite siiski kindel olla, et energiaettevõtte, mille teenuseid kasutate, varustab elektrivõrku rohelise energiaga. Samas ei ole aga kõik, kes paistavad rohelise energia tarnijatena, ka rohelise mõtteviisiga. Uurige välja, millised tarnijad investeerivad oma kasumi taastuvatesse energiaallikatesse tagasi.

Taastuvate ressursside kasutamine

Peale rohelise energia ostmise on võimalik taastuvaid energiaallikaid ka oma kodus aktiivselt kasutusele võtta. Mitmeid võimalusi pakub päikeseenergia kasutamine. Näiteks päikesepaneelid, mis toodavad elektrit, või päikeseküttesüsteemid, mis suudavad vett soojendada peaaegu aastaringselt. Külmemaa kliimaga piirkondades ei pruugi oktoobrist märtsini olla võimalik saada päikesekütte abil piisavalt sooja vett, mistõttu võidakse siiski vajada lisaenergiat. Soojematel kuudel saab päikesepaneeli kasutada ka pilvistel päevadel, kuid neist on alati rohkem kasu paigaldatuna hoone lõunapoolsele küljele.

Joonis 7 Päikesepaneelid katusel | Pilt: D. Indriksone.

Veel üheks võimaluseks on kütta fossiilkütuse asemel hakkpuidu, puidupelletite või muud liiki biomassiga. Sedalaadi paigaldistel võivad siiski olla teatud puudused, sealhulgas tahkete osakeste heite suurenemine. Nõu saate küsida inseneribüroodest või otsida teavet internetist.

Liiklemine

Nagu eespool nimetatud, on odavam lahendus energia tarbimata jätmine. Hulgaliselt energiat kulutatakse igapäevase ringiliikumisega. Suure osa iga inimese ökoloogilisest jalajäljest moodustab sõiduautode kasutamine. Paljud meist peavad tunnistama, et nii mõnegi autosõidu asemel poleks mingit probleemi olnud liikuda jalgrattaga või hoopis jalgsi. Regulaarne jala käimine ja kohalike lühisõitude tegemine jalgrattaga on ideaalne võimalus säästa raha, parandada tervist ja anda oma panus keskkonna hoidmisel.

Kui liigute pidevalt linnas, uurige kindlasti ühistranspordi kasutamise võimalusi. Pealegi võib paljudel juhtudel ühistransport olla mugavam, kui istuda tipptunnil liiklusummikus või otsida parkimiskohta kitsastel täiskiilutud tänavatel. Bussi, trammi või lähirongi kasutamine võib lühendada sõiduaega, samas vähendada kulutusi ja stressi.

Joonis 8 Jalgratta kasutamine säästab raha, vähendab CO₂-heidet ja on tervislik
Pilt: P. Engewald

Muutke energiasääst oma elufilosoofiaks

Iga teie kui tarbija otsus kajastub keskkonna seisundis. Isegi kõige väiksematel muudatustel võib olla oluline mõju, kui paljud inimesed järgivad samu soovitusi. Näiteks on kaupu või mõne toote osi sage- li kaks korda ümber maakera transporditud, enne kui need kaubanduskeskuse riiulitele jõuavad. Kuigi mõnel juhul ei ole sellest mingit märki, peab puuvilja, köögivilja ja piimatoodete pakenditele olema selgelt märgitud nende päritolumaa. See tähendab, et saate tarbija- na teha informeeritud valikuid. Maailma teisest otsast pärit õunte ost- mise asemel võiksite valida kodumaiseid puuvilju. Nende maitse on tõenäoliselt parem ja nende nõudlus edendab kohalikku majandust. Samuti on see kasulik keskkonnale, kui transportida tuleb lühema maa taha.

Energiasäästlike harjumusi saab juurutada igapäevaelu kõigis vald- kondades. Kõige lihtsam on teha selliseid muudatusi nagu teleri väljalülitamine, tulede kustutamine ruumist lahkudes, vanni asemel duši all käimine, lihatarbimise vähendamine, keskkonnasäästlike transpordiviiside kasutamine ja lennusõitude vältimine. Leidke aega, et uurida täiendavaid võimalusi, kuidas säästa energiat, raha ja kesk- konda. Mõnel lihtsal muudatusel võib olla oluline mõju.

KÜSIMUS	JAH	EI
Kas sulete termostaatventiilid, kui avate aknad?		
Kas tuulutate tube külmal aastaajal, tehes aknad mõneks minutiks täiesti lahti nii, et klaasidele ega raamile ei kondenseeru vett?		
Kas lasete pesumasinal töötada vaid siis, kui see on pesu täiesti täis?		
Kas pesete enamiku oma pesust temperatuuril 40 °C või alla selle?		
Kas enamus teie seadmetest kuulub energiatõhususe klassi A või paremasse?		
Kas kasutate vee kuumutamiseks keedukannu?		
Kas lülitate oma seadmed tavaliselt täiesti välja?		
Kas kasutate oma kodus lülitiga pistikupesit?		
Kas ostate elektrit rohelise energia tarnijalt või kasutate kodus taastuvaid energiaallikaid?		
Kas kasutate vähemalt kord nädalas auto asemel jalgratast?		
Kas ostate vähemalt mõningaid kohalikke tooteid?		
Kas mõtlete oma ökoloogilisele jalajäljele ja selle vähendamise võimalustele?		

Hinnang

Kui teie tulemus on:

9-12 JAH-vastust. Palju õnne! Teete oma kodus palju energia säästmiseks ja keskkonnavõitlust. Püüdke veenda ka teisi olema sama südi kui teie.

5-8 JAH-vastust. Olete teadlik energiasäästumeetmetest ja teete juba palju asju õigesti. Siiski on veel palju võimalusi energia ja raha säästmiseks. Püüdke järgida veel mõnda selles brošüüris esitatud nõuannetest.

0-4 JAH-vastust. Raiskate liiga palju energiat ja raha. Soovitame teil oma harjumusi muuta ja astuda samme energiakulu vähendamiseks. See tasub ennast ära.

Leht teie märkmete

Trükkis valmis Intelligent Energy Europe programmi ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahalisel toel. Sisu eest vastutab täielikult autor ja seda ei saa mingil juhul pidada Euroopa Liidu ametlikuks seisukohaks.

Autor

Matthias Grätz | Baltic Environmental Forum Germany

Toimetaja

Rachel Hideg | Regional Environmental Centre
for Central and Eastern Europe

Kujundaja

Philipp Engewald | Baltic Environmental Forum Germany

Trükkkinud

AS Rebellis
Teaduse 14a, Saku 75501

Eestikeelseks kohandanud Tehnilise Tõlke Keskus OÜ
TranslationCo.eu

Lisainformatsioon

Sandra Oisalu
MTÜ Balti Keskkonnafoorum
sandra.oisalu@bef.ee
tel. 6597 027

© Copyright 2011 Baltic Environmental Forum Group
Pildid on esitatud alljärgnevate lahkel loal:

